

Hoe we kunnen bijdragen aan een Europa met digitale slagkracht tegen 2030

Op verschillende niveaus en vanuit verschillende invalshoeken werkt de Europese Unie aan een digitaal mondig Europa. De Europese Raad heeft de Europese Commissie opgeroepen te komen met voorstellen voor een "Digitaal Kompas", waarin Europa's digitale ambities voor 2030 worden geconcretiseerd. In antwoord op deze oproep publiceerde de Europese Commissie in maart 2021 haar beleidsvoorstellen om dit doel te bereiken ("2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade").

In februari 2020 had de Europese Commissie al een digitale strategie gepubliceerd, die vervolgens leidde tot een voorstel voor een Datagovernanceverordening, een voorstel voor een Wet inzake digitale diensten en een voorstel van een Wet inzake digitale markten.

Daarnaast hebben Duitsland en Frankrijk een gezamenlijk voorstel gepubliceerd voor de totstandbrenging van een pan-Europese federale data-infrastructuur (GAIA-X), dat werd omarmd door de voorzitter van de Europese Commissie in haar "State of the Union"-toespraak van 2020: "Wij hebben gemeenschappelijke dataruimten nodig – bijvoorbeeld in de sectoren energie en gezondheidszorg. Dit zal innovatie-ecosystemen ondersteunen waarin universiteiten, bedrijven en onderzoekers toegang krijgen tot gegevens en kunnen samenwerken op dit gebied. Daarom zullen wij in het kader van NextGenerationEU een Europese cloud tot stand brengen – gebaseerd op GaiaX." GAIA-X kan gecombineerd worden met en bijdragen tot de verwezenlijking van de negen dataruimtes die de Europese Commissie in haar Datagovernanceverordening heeft opgenomen. Het doel is de naadloze en pan-Europese uitwisseling te bevorderen van gegevens die relevant zijn voor entiteiten in die gegevensruimten. GAIA-X zal een solide governance model nodig hebben.

Op basis van hun ervaring en expertise in de gezondheids-, auto- en energiesector, zijn Hooghiemstra & Partners goed geplaatst om deze uitdaging aan te gaan.

In het kader van het bovenstaande zal in de komende jaren een aantal uitdagingen moeten worden aangegaan. Enkele van deze uitdagingen zijn de volgende:

- Informatieele zelfbeschikking AVG: "Natuurlijke personen dienen controle over hun eigen persoonsgegevens te hebben."
- Doelbinding en dataminimalisatie bij de verwerking van persoonsgegevens om de inbreuk op het privéleven van individuen.
- Gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen ("by design" en "by default"), die enerzijds een sterke "end-to-end" encryptie van gegevens vereist, maar anderzijds ook een discussie op gang heeft gebracht over het inbouwen van zogenaamde "achterdeurtjes" die kunnen worden gebruikt door wetshandavingsinstanties en/of staatsveiligheidsdiensten.
- Beheer van digitale rechten om toegang door onbevoegden te voorkomen (niet alleen om inbreuken op gegevens te voorkomen, maar ook voor andere doeleinden, zoals bijvoorbeeld het beheer van auteursrechten).
- Bestrijding van nepnieuws dat leidt tot samenzweringstheorieën en "deep fake content" (zoals "metahumans"); democratische samenlevingen kunnen alleen goed functioneren als de leden van het publiek goed geïnformeerd zijn. De uitdaging is het democratische debat te beschermen door ervoor te zorgen dat alle stemmen worden gehoord en door te voorkomen dat manipulatie of onjuiste voorstelling van feitelijke informatie te voorkomen.

- **Rechtsmachtswaesties:** Bijna alle organisaties, gouvernementele en niet-gouvernementele, hebben geen andere keuze dan te vertrouwen op clouddiensten. Vaker wel dan niet worden deze clouddiensten beheerst door de wetten van landen buiten de Europese Unie. Om deze reden hebben de Duitse en Franse regeringen het initiatief genomen om een alternatief te bieden: een Europese cloud-omgeving die voldoet aan Europese normen. Het is niet de bedoeling een gecentraliseerde Europese aanbieder van clouddiensten op te richten, maar veeleer een pan-Europees systeem te ontwikkelen dat het mogelijk maakt gedistribueerde clouds en clouddiensten die gebruik maken van dezelfde technische protocollen en die voldoen aan de regels en voorschriften GAIA-X, aan elkaar te koppelen. Door zo'n koppeling kunnen de clouds en de clouddiensten onderling gegevens uitwisselen. De regeling vereist een governance model. Bij Hooghiemstra & Partners hebben we een brede expertise in het ontwikkelen governance modellen voor gegevensverwerking.

Net als in de fysieke wereld, moeten dienstverleners in de online wereld in staat zijn om de identiteit van een individu te verifiëren als daar een reële praktische noodzaak voor is of als zij daartoe wettelijk verplicht zijn. De experts van Hooghiemstra & Partners hebben een langdurige en brede expertise met betrekking tot elektronische identificatiesystemen.

Toegang tot "essential facilities"/datasilo's: Voor bedrijven is het belangrijk dat zij toegang kunnen krijgen tot databanken die gegevens bevatten die essentieel zijn voor de ontwikkeling van nieuwe diensten die van deze data afhankelijk zijn. Dit is vooral van belang wanneer het uit technisch, economisch of juridisch oogpunt niet haalbaar is deze databanken na te bouwen. De eigenaar van een dergelijke databank beschikt dan over een "essential facility" en kan derhalve de concurrentie verhinderen en belemmeren. De uitdaging is om een beleid te ontwikkelen dat marktpartijen toegang verleent tot dergelijke "essential facilities" op een eerlijke, relevante en niet-discriminerende basis. Op basis van hun ervaring in andere sectoren (elektronische communicatienetwerken; collectief rechtenbeheer) zijn de deskundigen van Hooghiemstra & Partners goed gepositioneerd om deel te nemen aan dit debat en om oplossingen voor te stellen die in de praktijk werken.

Bovendien vereist de Europese wetgeving (AVG) dat de betrokkenen toegang hebben tot alle gegevens hen betreffende gegevens op alle platforms en moeten hebben zij ook het recht om deze gegevens elders te gebruiken. Dit is een ander gebied waarop Hooghiemstra & Partners van dienst kan zijn, omdat onze strategische experts bekend zijn met oplossingen die voldoen aan de wettelijke eisen zonder de business modellen van bedrijven te ondermijnen.

Bij Hooghiemstra & Partners houden we nauwlettend in de gaten hoe beleidsmakers en toezichthouders proberen om te gaan met de hierboven genoemde uitdagingen. Deze kennis verwerken wij dan ook in onze dienstverlening.

Dit stelt ons in staat om als sparringpartner op te treden en bedrijven strategisch te adviseren op C-level. Het maakt ons ook een waardevolle partij voor compliance offices in bedrijven, voor beleidsmakers op verschillende bestuurslagen en voor de wetgever.

Ad van Loon
Geassocieerd Partner